

גוט שבת Gut Sábész

21. évfolyam 10. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 15:48 • ח' כסלו תשע"ט • 2018. 11. 16. • פרשת ויצא • Szombat kimenetele: 16:56

A gyűlölet nem győzhet le minket

Lessük a híreket... 100 rakéta, 200, meg se lehet már számolni...kiégett busz, romba dőlt házak, sérültek, pusztulás: így foglalják össze a dél-izraeli eseményeket a hírek (már azok, amik említésre méltatják...).

Lessük a híreket, és próbáljuk elképzelni, milyenek lehetnek a számok mögötti élet. Csakhogy, amikor a terroristák okozta károkat számolják, mindig kézzelfogható veszteségekről beszélnek. Ennyi ház, annyi autó, ennyi sérült, annyi halott. Csakhogy a számok mögött emberek vannak. A becsapódott rakéták otthonokat pusztítanak el: elég a házi feladat, felrobban a vasalni való, megsemmisül a félbehagyott könyv. Amiről nincs szó, azok a láthatatlan értékek, a lelkek. Alig esik szó a traumatizáltan, állandó készültségben felnövő generációról, akik a múlt héten felvonulással próbálták felhívni magukra a fi-

gyelmet. Amit nem veszünk számításba, azok a lerombolt lakásokban elpusztult emlékek, amiket nem lehet pótolni. Ki tartja számon a produktív munka, előrevivő tanulás nélkül, a bunkerben eltöltött napokat, a pihenés nélkül elmúló éjszakákat?! Hány és hány minyen nem gyűlt össze, hány és hány ünnep maradt el, mert odakint a hangszórókból süvített a „cevá ádom”, a rakétaveszélyre figyelmeztető vörös kód?!

A veszteség nem mérhető csak számokban. Ugyanakkor sohasem szabad elfelejtenünk, hogy a pusztulásból van út felfelé, hogy a terrorizmus gyűlölete ellen építkezéssel vehetjük fel a harcot. Ezelőtt tíz évvel iszonyatos támadás rázta meg az indiai Mumbai-t, vagy Bombay-t, egy összehangolt terrorakció, melyben egyszerre több helyszínen csaptak le a támadók. Ezek egyike volt a Holtzberg

házaspár vezette Chábád ház, ahol brutálisan meggyilkolták az ott-tartózkodókat, köztük a várandós Rivka Holtzberget is. Akkor, abban a pillanatban úgy tűnt, a Holtzberg családnak és a mumbai-i Chábádnak vége. Ám az akkor nem egész hároméves Moshe Holtzberget indiai dadája kimenekítette az épületből. Hamarosan bár micva lesz, és a közösség felnőtt tagjaként folytathatja szülei munkáját. Rivki és Gavriel helyére új slíachok álltak. Még nagyobb központot építettek, még több programot szerveznek. Gyermekek százai, programok tucatjai viselik nevüket.

Számtalan videó kering az interneten az óvóhelyekre szorult izraeliekről: egy felvételen két év körüli kislány biztatja ötéves-forma bátyját: „Ne félj, Harrel, itt vagyok veled.” A gyűlölet megtorpanthat, de nem győzhet le, amíg itt vagyunk egymásnak.

Az én Hanukám fotópályázat

Az EMIH fotópályázatot hirdet, melynek fővédnöke Benda Iván fotóművész.

A pályázat célja, hogy a fotók segítségével megmutassuk a Hanuka szépségét, a fény és a csoda fontosságát a zsidó vallásban.

A pályázat első helyezettje 70000 Ft értékű repülőjegyvouchert nyer az El Al Izraeli Légitársaság jóvoltából, a második helyezett egy Mádi hétvégét kap ajándékba, a harmadik legtöbb szavazatot elért pályázó pedig két főre szóló vacsora-vouchert kap a Carmel Kóser Étterem felajánlása révén.

A pályázat részletei a www.zsido.com oldalon találhatóak meg.

Még lehet jelentkezni a sítáborra

Hatodik alkalommal szervezük meg az EMIH sítáborát Ausztriában. Napközben számtalan szabadterei elfoglaltság várja a kicsiket és nagyokat egyaránt, a pályán töltött nap után pedig közösségi programokkal zárjuk az estét.

Időpont: 2018. dec. 23-30.

Helyszín: Hotel Da Capo Sankt Georgen ob Murau, 8861, Kreischberg str. 19.

Felnőtteknek: 150 000 Ft
Gyermekeknek: 100 000 Ft

Az ár tartalmazza a szállást és a teljes kóser ellátást, a sífelszerelés és bérlet költségét nem. A helyszínen több magyar oktató is dolgozik, ezért igény esetén magyar nyelvű síoktatáson is részt lehet venni.

További információ és regisztráció:

Szilánk Zsuzsa
+36 30 160 9703

Moshe Holtzberg idén januárban visszatért Mumbaiba és ellátogatott az új Chábád központba

Hetiszakasz

Jákob Lábán házában

Szakaszunk – *Vájécé* (1Mózes 28:10–32:3.) – azzal kezdődik, hogy Jákob menekül testvére, Ézsau gyilkos bosszúja elől. Cháránban nagybátyja, Lábán házában talál menedéket, elveszi annak két lányát, Léát és Ráchelt és gyors egymásután-

ban 11 fia születik, majd egy lánya, Dina. 14 évet szolgál két feleségéért és további hat évet, amiért fizetségképpen apósa nyájából részesedik. A szakasz végén ismét úton találjuk Jákobot, amint hazafelé igyekszik Kánaánba.

Zsidó híradó

Turisztikai megállapodást kötött Héviz és Somron

A gyógyfürdőiről ismert zalai városban évente 17 000 vendégszákát töltenek el izraeli turisták, így az is felmerült, hogy akár közvetlen repülőjárat köthetné össze Sármelléket Tel-Avivval.

A kétirányú turizmus növeléséről szóló határozat értelmében közös munkabizottságot hoztak létre, mely egyszerre dolgozik a két ország, illetve a két turisztikai régió közötti kapcsolatok fejlesztéséért. Megállapodtak abban is, hogy közös oktatási programot indítanak el.

A somroni önkormányzat Izrael egyik legnagyobb megyéje, a „bibliai Izrael” egyik központja, ahol a régészeti és történelmi érdekesség mellett kitűnő borászatok és bioélelmiszereket termelő gazdaságok is várják a látogatókat. A magyar közönséget internetes kampány segítségével

vel igyekeznek megismertetni a hagyományos izraeli körutazások alkalmával általában hanyagolt régió nevezetességeivel. A somroniak már számos országban indítottak hasonló programot, s ennek köszönhetően a turisták száma megduplázódott az elmúlt években.

„Biztos vagyok benne, hogy minden, a Somronba látogató magyar turista különlegesnek és vonzóknak találja majd régiókat, ahol megelevenedik a zsidó nép és Izrael történelme. Számunkra pedig nagyszerű lehetőség, hogy alaposabb ismereteket szerezzünk Hévizről, mely Európa egyik legnagyszerűbb turisztikai célpontja” – mondta Dágán.

Lábán, a zsidó oktatás ellensége

Miután Jákob és családja elmenekültek Lábán otthonából, Lábán üldözőbe vette őket, majd Gileád hegyénél valamennyiüket el is fogta. „A leányok az én leányaim, a fiúk az én fiaim” – mondta Lábán; – „leányaimmal pedig, mit tegyek ezekkel ma, vagy az ő fiaikkal, akiket születtek?” (1Mózes 31:43.)

Lábánnak a fent idézett, Jákobhoz intézett szavai baljós üzenetet hordoznak magukban. Jákob ekkortájt már valódi aggastyán volt a maga közel száz évével. Minthogy Ábrahám és Izsák házában nevelkedett, s élete ezt követő részét is Tóratanulással töltötte, az igazi régimódi, nagy-fehérszakállas zsidó archetipusát testesítette meg. Lábán ezzel szemben, a jákobi karakter által megjelölt értékeknek a teljes ellentétét képviselte: ravasz és dörzsölt üzletember volt, aki az egész életét azzal töltötte, hogy pénzt csináljon. Amikor Lábán azzal szembesült, hogy veje a gyermeknevelésben sem az ő, hanem Ábrahám és Izsák útját követi – mint a gyermekek anyai nagyapja –, vejét kéretlen tanácsokkal kezdte ostromolni:

„A te módszered a régieknek még jó volt, de ezek a gyermekek végső soron az enyém. Ők már modern szellemben kell, hogy nevelkedjenek és szakmát kell tanulniuk. Nem tölthetik idejüket olyan törvényeknek és filozófiának a tanulásával, amiből később egy peták hasznót sem remélhetnek.”

Jákob azonban tudta, hogy a sikeres élethez nem elég az üzleti éleslátás. Persze igaz, hogy Isten valódi erőfeszítést vár el tőlünk, s nem elégszik meg azzal, hogy ölbé tett kézzel várjunk mennyei segítségére. Ez a fajta erőfeszítés azonban csak csatorna lehet a sikerhez nélkülözhetetlen isteni áldásokhoz, amelynek valódi forrásához – Istenhez – azonban csak egy módon kapcsolódhatunk: a Tóra tanulásán és a parancsolatok megcselekvésén át.

Az autentikus zsidó oktatás, a fenti tudást a gyermekbe plántálva, elegendő erővel vérteti fel, hogy félelem nélkül lépjen ki a világba, s küzdjön meg annak kihívásaival.

**Kovács Jichak rabbinövendék
cikke Naftali Silberberg rabbi
írása nyomán**

בס"ד

**ISMERKEDJ A TALMUDDAL, TANULJ OLVASNI
HÉBERÜL ÉS ISMERD MEG A HÉBER BETŰK TITKAIT
OBERLANDER BÁRUCH RABBI KURZUSAIN**

CHABAD LUBAVICHS SZELLEMBEN ZSTZS

**TALMUDI VITÁK ÉS TÓRAI
TÖRTÉNETEK MAI SZEMMEL**

2018. november 20-tól,
keddenként 17.30 órától
a Keren Or Központban
a kurzus ingyenes

**HÉBER OLVASÁSI
TANFOLYAM**

2018. november 21-től,
szerdánként 18.00 órától
a Keren Or Központban
a kurzus díja: 5000 Ft

**ALEFTŐL-DÁLETIG – HÉBER
BETŰK A KABBALA TÜKRÉBEN**

2018. november 23-tól,
péntekenként az ima után
a Vasvári Pál utcai zsinagógában
a kurzus ingyenes

További információ és jelentkezés: posta@zsido.com, vagy 061/268-0183

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8.00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 15.50 Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban)

Péntek: 13.00 Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban)

17.00 A „jiddise máme” valódi titka

(Oberlander Báruch rabbi előadása);

18.00 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8.45 Hetiszakasz-tanulás, 9.15 Reggeli ima, majd *Kidus*

15.35 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon):

6.30 Reggeli ima

Péntek: 18.00 Tanulás

18.30 *Kábálát Sábát*,
majd *Kidus*

Szombat: 9.15 Hetiszakasz

a kabbala tükrében

10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Budavári Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Péntek: 18.00 Tanulás; **Ami a tiéd,**

tedd el... de megtarthatom-e a ta-

lált pénztárcát? – Talált és lopott

tárgyak kérdésköre a judaizmusban.

(Molnár Emese jogász és Faith Asher

előadása); 19.00 Szombatfogadás

Szombat: 9.30 Reggeli tanulás

(zsidó misztika); 10.00 Reggeli ima

Velem és a Rebbével történt A lobbanékony karmester

A London School of Economicsban végeztem, ahol nagyon sok amerikai zsidó hallgató tanult. Szabadidőmben az iskola zenekarában hegedültem, majd én lettem a karmester. 1970-ben meghívtak a Zsidó Diákszövetség (UJS) philadelphiai konferenciájára, s ez nagyon fellelkesítette egy barátomat, Shmuel Lew rabbit, aki a londoni Chábád küldött volt, és gyorsan elintézték nekem egy találkozót a Lubavicsi Rebbével New Yorkban.

Lew rabbi azt is elintézte, hogy legyen hol megszállnom szombaton Crown Heightsban, s így részt tudtam venni a Rebbe által vezetett haszid összejövetelen szombat délután. Ez hihetetlen élmény volt. Bár nem értettem mindent, amit a Rebbe mondott, az mégis világos volt, hogy a zsidók egymás iránti szeretetének fontosságát hangsúlyozta.

Nagy benyomást gyakorolt rám a közös éneklés és a haszidok egymás iránti elkötelezettsége, és még inkább a jelen lévő, szibériai gulágot túlélt résztvevők csoportja. Akkor és ott eldöntöttem, hogy nem akarok ügyvéd lenni. Elég zsidó ügyvéd van a világon. Nagyobb küldetésre vágytam, és elköteleztem magam a zsidó oktatás mellett.

Néhány nappal később személyesen fogadott a Rebbe. Elmondtam neki, hogy két szenvedélyem van: a kamarazene és a haszid dallamvilág. „Mi a kapcsolat a kamarazene és a haszid dallamok között?” – kérdezte a Rebbe. Elmondtam neki, hogy a kamarazene, különösen Beethoven szerzeményei, a klasszikus zene egyik legkülönlegesebb válfaja. Rendkívül intenzív és mély. Ugyanezt érzem a haszid dallamokkal kapcsolatban is.

A beszélgetés ezután is a zenéről folyt. A Rebbe elmondta, hogy Snéur Zálmán rabbi, más néven az Álder Rebbe, a Chábád haszidizmus XVIII. századi megalapítója, képes volt zenével eltörölni az emberek tisztátalanságát. Ezután arról magyarázott, hogy mindenkinek van egy érzelmi és egy intellektuális ol-

ban még olyan témák, melyekről szót akartam ejteni.

Megemlítettem, hogy én voltam a London School of Economics zenekarának vezetője. Bárhol is játszottunk, mindig viseltem a kipámat, de azért büntudatom is volt. Korábban jesivában tanultam, és úgy éreztem, hogy inkább tóratanulással

törvényét, mely az egész emberiségre vonatkozik és tiltja a bálványimádást, istenkáromlást, gyilkosságot, lopást, paráznságot és állatkinzást, továbbá előírja a bíróságok felállítását.

Ezt követően elővezettem az utolsó témát, melyet meg szerettem volna beszélni. „Nagyon lobbanékony természetem van. Ezzel az adottsággal születtem. Nem szeretem, ha megmondják, mit tegyek?”

A korábbi, jesivában szerzett tapasztalataim alapján arra vártam, hogy a Rebbe kioktat és arra biztat, hogy minden erőmmel törekedjek e tulajdonságom megsemmisítésére. De erről szó sem volt. Ehelyett rám nézett, kacsintott és így szólt: „Michael, de hát ezzel mindannyian így vagyunk, nem?! Ez csupán a bennünk élő rossz ösztön!”

Más szóval, nincs nagy baj. Azonban, mint a rossz ösztön minden megnyilvánulásával kapcsolatban, törekednünk kell arra, hogy mi legyünk a helyzet urai.

Nagyon pozitívan közelítettem meg mindent. Minden témát, melyet felvettem, nagy empátiával kezelte. Amit tőle hallottam, alapjaiban változtatta meg az életfelfogásomat. Úgy éreztem, hogy ezentúl más szemmel nézem a világot.

Miután kiléptem az ajtón, azt mondtam magamban, hogy nincs is szükségem újabb találkozókra, hiszen három életre is elegendő feladatot kaptam.

Michael Tabor

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Michael Tabor ismert zenész, oktató és mesemondó.
Az interjú Manchesterben készült 2015-ben.

dala. A legmélyebbről fakadó érzelmeink kifejezésére pedig a zene is alkalmas. A beszélgetés során a Rebbe egyszer csak így szólt: „Reb Michael, tudja, hogy amikor az auschwitzzi foglyokat a gázkamrába hajtották, akkor is kamarazene-t játszottak? Ebből is láthatjuk, hogy amikor a művészetet megfosztjuk a moralitástól, bármire fel lehet használni. A művészetnek helye van az értékrendünkben, ám csak akkor, ha a Tóra áll a középpontjában és az a fő téma.”

Amikor ezt mondta, úgy éreztem, hogy már csupán ezért az egyetlen mondatért érdemes volt idáig utaznom. Voltak azon-

kellene töltenem az időmet és nem zenével.

A Rebbe így felelt: „Ha fontosnak érzi a zenét, akkor koncentráljon arra. Nincs ezzel semmi probléma. Tehetséges, használja hát a tehetségét a megfelelő módon. Amikor a zenekarral van, tegyen többet, mint csupán a zenélés. Találja meg a módját, hogy a nem zsidó kollégáit a Noé fiaira vonatkozó hét parancsolattal meg tudja ismertetni.”

Majdnem hanyatt estem. Íme, egy haszid rebbe New Yorkban, aki egy londoni zenekar nem zsidó tagjainak spirituális életéért aggódik. Azt szeretné, ha elmagyaráznám nekik Noé fiainak

Kóser konyha

Halva ízű keksz

Párve, tojásmentes

3 pohár liszt

1 pohár ízesítetlen

szezámag krém (tahini)

1 pohár cukor

¼ pohár növényi olaj

1 zacskó sütőpor

Ízesíthető reszelt

citromhéjjal, fahéjjal

vagy feldarabolt diófélékkel

A hozzávalókat tálba tesszük, összekeverjük, hogy kissé ragacsos masszát kapjunk. Nedves kézzel kis golyókat formázunk, sütőpapírra bélelt tepsire rakogatjuk, és 180 fokra előmelegítet sütőben 13-15 perc alatt készre sütjük. Nagyjából 50 kis süteményt kapunk.

A szezámag krém megfelelő kóserági igazolást igényel. Bár a lisztet megvehetjük hechser nélkül, arra mégis ügyelni kell, hogy felhasználás előtt át kell szitálnunk (kivéve, ha előre átszitált, légmentesen lezárt csomagolásban forgalmazott, vagy vákuumsomagolt lisztet használunk, melyen kóserági pecsét igazolja, hogy a zsidó jognak megfelelően átszitálták). A lisztet ugyanis könnyen megtámadják akár egészen apró kártevők is, ezért felhasználás előtt apró lyukú szitán átszitáljuk, hogy a kisméretű bogarak is fennakadjanak.

A rabbi válaszol

Miért nem esik Ros hásaná mindig péntekre?

Tisztelt Rabbi!

Az 5779. évbe léptünk 2018. szeptember 9-én (vasárnap) napnyugtakor, vagyis a kétnapos újév kimenetele szeptember 11-én (kedden) napnyugtakor volt. Ha jól értem, Tisri 1. a Teremtés 6. napja, a 7. nap Tisri 2, amikor Isten megpihent, vagyis az első szombat Tisri 2. volt? A zsidó naptárban Tisri 2. mindig szombatra, vagyis 7. napra esik? Ha jól sejtem, akkor nem. A zsidó újév kezdete miért eshet a hét bármely napjára? Előre is köszönöm a segítséget.

S. Dániel

Kedves Dániel!

Ros hásaná valóban nem esik mindig péntekre, sőt ahogy lentebb látni fogjuk, péntekre egyáltalán nem eshet.

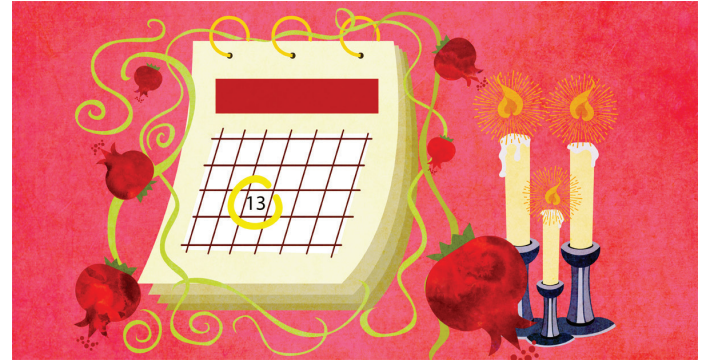
Akkor esne mindig a hétnek ugyanarra a napjára az ünnep, ha az év egész hetekből állna össze. Ez azonban nincs így, egész hónapokból áll, ahogy az Örökkévaló mondta Mózesnek, mielőtt kimentek Egyiptomból, hogy az év hónapokból fog állni (2Mózes 12:2.; Talmud, *Mögilá* 5a.). A hónapok váltakozását a Hold járása adja, ami 29,5 napos ciklusokat ad ki. Ehhez kapcsolódik egy további tanítás, ami szerint a hónapoknak egész napokból kell állniuk (*Mögilá* uo.). Ezért van úgy felállítva a zsidó naptár, hogy 29-30 napos hónapok váltják egymást – így a holdciklusok fél napjai kiegyenlítik egymást.

Ez például a születésnap kapcsán érdekes: pl. a *brit milá*, amire a 8. napon kerül sor, nem a születés órájában kell, hogy tör-

ténjen, hanem azon a napon, ami a 8. a születése napjától kezdve. Ugyanígy a bár micva fiú vagy a bár micva lány az elfogadott vélemény szerint sem a születése órájának 13. vagy 12. évfordulójától felnőtt. Vagyis, még ha az adott nap utolsó percében vagy-

nap elején is már engedik a kiváltást (lásd erről *Pidjon háben köhilháto* 6:1-3.)]

A mai naptár ráadásul úgy van összeállítva, hogy nemhogy nem esik minden Ros hásaná péntekre, de péntekre egyáltalán nem is eshet az ünnep, ahogy –

is épp naplemenete előtt született is a gyerek, akkor is már a nap kezdetétől a születésnapjának számít (*SáCH* a *SÁ CM*-hoz 35:1.; *Nité Gáviél*, *Bár micva* 1:3-4.; lásd még *Chátám Szofér* responsum *JD* 343. fejezet; a lubavicsi rebbe: *Igrót kodes* 23. kötet 147-148. oldal).

[Az egyetlen időpont, amikor egyes vélemények szerint figyelembe kell venni a születés pontos idejét, az az elsőszülött kiváltása, a *pidjon háben*. Erre „egy hónappal” a születés után kerül sor (*4Mózes* 18:16.), ami, ahogy fent láttuk, 29 és fél nap. Ha tehát a nap elején született a gyerek, akkor a 30. nap második felében már ki lehet váltani. Ha viszont a nap legvégén született, akkor még a 31. nap elején sem lehet felváltani, hiszen nem telt el a 29 és nap. Mások azonban nem ragaszkodnak hozzá, hogy elteljen a 29,5 nap, hanem úgy veszik, hogy „egy hónap” az 30 naptári nap, így annak elteltével a 31.

a *Sulchán áruch* szerint (428:1.) – vasárnapra és szerdára sem.

A bölcsek okkal állították így össze a naptárat, hisz, ha Ros hásaná pénteken lenne, akkor Jom kipur szombat este kezdődne, márpedig a szombati ünnepből, nagy étkezésekből „átesni” rögtön az engesztelőnapba túl nagy kontraszt lenne (*Táánit* 26a.). Egy másik oka ennek az, hogy ne következhesen egymás után két olyan munkaszüneti nap, amikor nem lehet halottat temetni. Ilyen esetben ugyanis, ha valaki közvetlenül az ünnep előtt hal meg, csak a negyedik napon lehetne eltemetni, ez pedig tiszteletlenség lenne az elhunyttal szemben. (Az ünnep napi szabályairól ebben az esetben lásd *A Sulchán áruch kivonata* 200. fejezet.) Ezért sem lehet Ros hásaná se szerdán, se pénteken (*Ros hásaná* 20a.). (A vasárnap azért „esik ki”, hogy Hosáná rábá ne eshessen szombatra.)

Üdvözlettel

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,
Dénes Anna, Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

EMIH

EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG